

> Retouradres: Postbus 16275 | 2500 BG | Den Haag

Aan
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Afrika
Cluster Ambtsberichten

Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Turfmarkt 147

2511 DP Den Haag

Postbus 16275

2500 BG Den Haag

Infolijn 088 – 0430 430

www.ind.nl

Contactpersoon

Datum 21 maart 2019

Betreft Terms of Reference voor algemeen ambtsbericht Turkije

Datum

21 maart 2019

Ons kenmerk

2544061

Bijlagen

--

Hierbij zend ik u, onder verwijzing naar de afspraken tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een overzicht met aandachtspunten die door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de uitvoeringspraktijk van de IND bespreking behoeven in het door u uit te brengen ambtsbericht met betrekking tot de algemene situatie in Turkije. De hoge instroom van asielzoekers uit Turkije en de verschillende ontwikkelingen in Turkije voor bepaalde groepen en minderheden zorgt ervoor dat het ministerie gebaat is bij zo compleet en recent mogelijke informatie over onderwerpen waar de asielverzoeken op zien en die deze raken.

Ik verzoek u een zo recent mogelijke beschrijving te geven van de huidige situatie in Turkije sinds de mislukte coup poging van juli 2016, waarbij de nadruk ligt op de actuele situatie en ontwikkelingen in het land.

Overeenkomstig het met u besprokene, verzoek ik u, indien mogelijk, de hieronder door mij verzochte informatie met betrekking tot Turks Koerdische dienstweigeraars en deserteurs in een separaat thematisch ambtsbericht te vervatten en dit met voorrang uit te brengen. Reden hiertoe is dat dit een apart onderwerp betreft, dat naar verwachting separaat kan worden behandeld, en het voor de afhandeling van deze categorie zaken van groot belang is dat deze informatie zo spoedig mogelijk ter beschikking komt.

1. Landeninformatie

1.1. Politieke ontwikkelingen

- 1.1.1. Kunt u de situatie schetsen van de maatregelen die de regering Erdoğan heeft genomen na de mislukte coup poging van 15 juli 2016? Zijn deze

maatregelen in decreten vastgelegd en zo ja, kunt u deze beschrijven? Zijn deze maatregelen gepubliceerd? De Turkse overheid zou met deze maatregelen lijsten gepubliceerd hebben van personen die verdacht worden van betrokkenheid bij de Gülenbeweging en van personen die betrokken zouden zijn bij de mislukte coup poging. Kunt u dit bevestigen? Tevens zouden er lijsten bestaan van personen werkzaam in diverse instellingen en overheidsorganen die ontslagen zijn. Ook zouden er lijsten zijn met namen van instellingen die zijn gesloten. Kunt u deze informatie bevestigen?

- 1.1.2. Kunt u een actueel beeld schetsen van de maatregelen die de regering vlak na de coup poging (en in de jaren er na tot nu toe) genomen heeft ten aanzien van de groep personen die door de regering verantwoordelijk werden geacht voor deze coup poging? Op welke manier werden deze maatregelen uitgevoerd en wat waren de directe gevolgen van deze maatregelen?
- 1.1.3. Wat waren de directe gevolgen van de noodtoestand?
 - 1.1.3.1. Welke vrijheden werden ingeperkt?
 - 1.1.3.2. Voor wie en waar golden deze beperkingen?
 - 1.1.3.3. Welke groepen stonden dan wel staan in de negatieve belangstelling van de autoriteiten?
 - 1.1.3.4. Zijn er naast de (vermeende) aanhangers van de Gülenbeweging ook nog andere groepen die sinds de coup poging en de invoering van de noodtoestand in de negatieve belangstelling staan van de Turkse autoriteiten en die eveneens strafrechtelijk worden vervolgd?
 - 1.1.3.5. In hoeverre speelt een verleden bij de Gülenbeweging nog een rol bij de actuele ontwikkelingen, met andere woorden, kan betrokkenheid bij de Gülenbeweging in de tijd vóór de coup ook nu nog leiden tot een negatieve bejegening door de autoriteiten en waaruit bestaat die negatieve bejegening?
 - 1.1.3.6. Maken de autoriteiten binnen de groep (vermeende) Gülenaanhangers onderscheid naar – bijvoorbeeld – de mate van betrokkenheid bij de organisatie en zo ja, welke (onder)verdeling wordt gehanteerd en op welke wijze wordt iedere groep behandeld/bejegend?
 - 1.1.3.7. Leidt betrokkenheid bij de Gülenbeweging in alle gevallen tot strafrechtelijke vervolging? Zo niet, wanneer leidt betrokkenheid bij de beweging tot vervolging?
 - 1.1.3.8. Kunt u aangeven welke mate van (al dan niet toegedichte) betrokkenheid bij de Gülenbeweging wel of niet tot verhoogde negatieve belangstelling leidt? Zijn er specifieke groepen?
 - 1.1.3.9. In hoeverre is ten aanzien van het al dan niet (strafrechtelijk) vervolgen van (vermeende) aanhangers van de Gülenbeweging sprake van willekeur?
 - 1.1.3.10. Uit verslaglegging in de media lijkt te volgen dat (vermeende) aanhangers van de Gülenbeweging in golven worden gearresteerd. Klopt dit?
 - 1.1.3.11. Op welke wijze worden (vermeende) aanhangers van de Gülenbeweging door medeburgers, zijnde niet-Gülenisten, bejegend?
 - 1.1.3.12. Kan een (bekend geworden) aanhanger van de Gülenbeweging zich staande houden in de Turkse maatschappij? Heeft hij toegang tot onderwijs, huisvesting en medische zorg? Wat zijn de mogelijkheden om in het eigen onderhoud te voorzien (werkgelegenheid)?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
21 maart 2019

Ons kenmerk
2544061

- 1.1.3.13. Heeft Turkije om de uitlevering gevraagd van (vermeende) aanhangers van de Gülenbeweging in derde landen? Wat gebeurt er met personen die uit een derde land worden uitgezet naar Turkije?
- 1.1.3.14. Wat is de positie van de familieleden van (vermeende) aanhangers van de Gülenbeweging? Heeft de Turkse overheid jegens hen ook maatregelen genomen? Op welke wijze worden familieleden van (vermeende) aanhangers van de Gülenbeweging door medeburgers, zijnde niet-Gülen, bejegend?
- 1.1.4. Kunt u informatie geven over de status van de HDP-partij? Welke implicaties heeft deze status? Indien de HDP nog steeds de status heeft van een legale oppositiepartij, hoe verhoudt zich dat met de diverse invallen bij HDP-partijbureaus en arrestaties en detenties van (prominente) partijleden (bijvoorbeeld HDP-leider Selahattin Demirtaş)?
- 1.1.5. In hoeverre kan de oppositie vrij opereren? Kunt u voorbeelden geven van (politieke) besluiten die ertoe geleid hebben dat de oppositie beperkt wordt? (denk aan de arrestatie en detentie van HDP-leider Selahattin Demirtaş).
- 1.1.6. Wat is de positie van HDP-sympathisanten?
- 1.1.7. Ondervinden betrokkenen bij de Gezipark-protesten uit mei/juni 2013 thans nog problemen vanwege die betrokkenheid en hoe uit zich dat?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
21 maart 2019

Ons kenmerk
2544061

1.2. Veiligheidssituatie

- 1.2.1. Kunt u beschrijven in hoeverre de veiligheidssituatie in Turkije is veranderd nadat de noodtoestand werd beëindigd in juli 2018 en is er een verschil tussen de situatie in de steden en die op het platteland?

1.3. Documenten

- 1.3.1. Hoe is te zien of een paspoort geannuleerd is? Krijgen de paspoorthouders altijd bericht en in welke vorm?
- 1.3.2. In hoeverre kan een persoon die in de negatieve belangstelling staat van de Turkse autoriteiten zijn paspoort vernieuwen?
- 1.3.3. In hoeverre kan iemand die in de negatieve belangstelling staat van de Turkse autoriteiten en wiens paspoort is geblokkeerd/geannuleerd legaal uitreizen? In hoeverre kan men een e-devlet code vernieuwen vanuit het buitenland? In hoeverre gelden hierin beperkingen?
- 1.3.4. Naar aanleiding van personen die in de negatieve belangstelling staan van de Turkse autoriteiten: moeten deze personen daadwerkelijk veroordeeld zijn of is een aanklacht genoeg voor een uitreisverbod en/of het ongeldig verklaren van reisdocumenten?
- 1.3.5. Zijn er categorieën personen ten aanzien van wie Turkije uitleveringsverzoeken uitvaardigt?

2. Mensenrechten

Kunt u een globaal beeld schetsen van de mensenrechtensituatie met betrekking tot met name de vrijheid van politieke en religieuze levens overtuiging sinds de coup poging en de invoering van de noodtoestand? En in hoeverre is de situatie veranderd sinds het moment dat de noodtoestand is opgeheven?

2.1. Juridische context

- 2.1.1. Verdragen
- 2.1.2. Grondwet
- 2.1.3. Kunt u een beschrijving geven van de recente wijziging van de grondwet met betrekking tot de verandering van een parlementair systeem naar een presidentieel systeem?

- 2.1.4. Overige nationale wetgeving
Wat zijn tot nu toe de directe gevolgen van deze wijzigingen in de grondwet voor de rest van de nationale wetgeving? Heeft deze wijziging in de grondwet met name op de strafwetgeving directe gevolgen?
- 2.2. *Toezicht en rechtsbescherming*
- 2.3. *Naleving en schendingen*
- 2.3.1. Vrijheid van meningsuiting
- 2.3.1.1. In hoeverre worden uitingen op sociale media gemonitord en door wie? Als er tegen kritische geluiden wordt opgetreden, hoe vindt dat plaats?
- 2.3.1.2. Zijn er gevallen bekend van personen die zijn veroordeeld op basis van de inhoud van hun weblog, facebook- of twitterpagina of andere (in Turkije gebruikelijke) sociale media in de breedste zin van het woord? Zo ja, welke straffen kregen zij opgelegd en op basis van welk(e) artikel(en) van welke wet(ten) en voor hoe lang? Welke uitingen op sociale media worden in Turkije bestraft en om wat voor straffen gaat het?
- 2.3.2. Vrijheid van vereniging en vergadering
- 2.3.3. Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging
- 2.3.4. Bewegingsvrijheid
- 2.3.4.1. In hoeverre kan een persoon die in de negatieve belangstelling van de Turkse autoriteiten staat legaal uitreizen? In hoeverre worden er uitreisverboden uitgevaardigd voor personen die in de negatieve belangstelling van de Turkse autoriteiten staan?
- 2.3.5. Rechtsgang
- 2.3.5.1. Kunt u een beeld schetsen van de rechtsgang na de coup poging en na invoering van de noodtoestand als ook na opheffing van de noodtoestand?
- 2.3.5.2. Kunt u recente informatie geven over (de onafhankelijkheid van) het rechtssysteem ten aanzien van strafrechtelijke vervolging van (vermeende) leden van de Gülenbeweging als ook leden of aanhangers van oppositiegroeperingen? En hoe wordt omgegaan met (vermeende) leden van die partijen/takken, ook in geval van terugkeer uit het buitenland? Hierbij met name zijn eventuele verschillen tussen theorie en praktijk relevant.
- 2.3.5.3. Welk bewijsmateriaal wendt de Turkse overheid aan om verdachten van betrokkenheid bij de coup strafrechtelijk te vervolgen?
- 2.3.5.4. Welk bewijsmateriaal wendt de Turkse overheid aan om (vermeende) Gülenaanhangers aan te klagen strafrechtelijk te vervolgen (op grond van 16 criteria).
- 2.3.5.5. Zijn er (vermeende) Gülenaanhangers berecht? Zo ja, tot welke straffen zijn zij veroordeeld? Op welke wetten zijn zij veroordeeld?
- 2.3.5.6. In hoeverre heeft een advocaat die een Gülenverdachte verdedigt, vrijheid in de uitoefening van zijn beroep en lopen advocaten van Gülen-verdachten zelf ook gevaar op strafrechtelijke vervolging? In hoeverre zijn rechters en advocaten in staat om onafhankelijk van de Turkse autoriteiten hun beroep uit te oefenen?
- 2.3.5.7. In hoeverre is de bewijsvoering openbaar? Heeft de verdachte en zijn/haar verdediging toegang tot het strafdossier en de bewijsvoering?
- 2.3.5.8. Kunt u een beschrijving geven van het e-Devlet systeem? Wie heeft hier, naast de betrokkene, toegang toe? Heeft een betrokkene die in

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
21 maart 2019

Ons kenmerk
2544061

- de negatieve belangstelling van de Turkse autoriteiten staat nog steeds toegang tot dit systeem? Zo nee, hebben advocaten van dergelijke betrokkenen dan wel toegang?
- 2.3.5.9. Wat is het UYAP-systeem (dat onderdeel vormt van e-Devlet)? Wie heeft hier toegang toe? In hoeverre zijn er beperkingen tot de toegang? Hebben alle advocaten toegang tot het systeem? Heeft een persoon die in de negatieve belangstelling staat van de Turkse autoriteiten, nog steeds toegang tot het UYAP-systeem of zijn er gevallen bekend dat sommige personen deze toegang wordt ontzegd? Als de toegang wordt ontzegd, hoe gebeurt dit?
- 2.3.6. Arrestaties, bewaring en detenties
Kunt u, een actueel beeld geven van de feitelijke behandeling van gearresteerden en gevangenen, bijvoorbeeld informatie over de situatie in gevangenissen en vermelding van feitelijke arrestatie, bewaring en detentie van personen die oppositie voerden tegen de regering. Kunt u daarbij ook ingaan op de situatie van leden van de Turkse Hizbollah en aanverwante organisaties als Hûda-Par?
- 2.3.7. Mishandeling en foltering
2.3.7.1. Worden er verdachten die behoren tot de autoriteiten in het algemeen vervolgd en bestraft voor handelingen als marteling, ernstige mishandeling en verkrachting? Zo niet, wat is de reden voor het feit dat de overheid hen voor deze feiten niet vervolgt en/of bestraft? Bij bovengenoemde verdachten gaat het om overheidsfunctionarissen of om personen die behoren tot een groepering die de facto de overheid vormt in een bepaald gebied; dus niet om private personen.
- 2.3.8. Verdwijningen en ontvoeringen
- 2.3.9. Buitengerechtelijke executies en moorden
- 2.3.10. Doodstraf
- 2.3.11. Worden er concrete maatregelen genomen om de doodstraf opnieuw in te voeren?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
21 maart 2019

Ons kenmerk
2544061

2.4. Positie van specifieke groepen

2.4.1. Leden van oppositiepartijen / politieke activisten
Kunt u een actueel beeld schetsen van de situatie van leden en/of sympathisanten van de Koerdische partij HDP, (vermeende) leden en/of sympathisanten van de Gülenbeweging en de daaraan gelieerde verschillende beroepsgroepen en instanties, organisaties en instellingen?

2.4.2. Vrouwen

Ik verzoek u een beknopte schets te geven van de positie van vrouwen.

2.4.3. LGBTI

2.4.4. Alleenstaande minderjarigen
Opvang minderjarigen

2.4.5. Dienstplichtweigeraars en deserteurs

Ik verzoek u alhier een beschrijving te geven van het systeem van militaire dienstplicht.

2.4.5.1. Vanaf welke leeftijd en hoe worden dienstplichtigen gerekruteerd en opgeroepen?

2.4.5.2. Welke documenten worden aan dienstplichtigen verstrekt?

2.4.5.3. Krijgt de dienstplichtige als hij gekeurd is nog steeds een ingevulde *askerlik cüzdanı* (militair identiteitsbewijs/militair boekje) uitgereikt?

- 2.4.5.4. Kunt u nagaan of - en hoe men een paspoort kan verkrijgen wanneer men de militaire dienstplicht nog niet heeft vervuld?
- 2.4.5.5. Kan men legaal uitreizen wanneer men de dienstplicht nog moet vervullen of wordt men dan bij de grens tegengehouden?
- 2.4.5.6. Wat is de normale dienstplichtperiode en zijn daar uitzonderingen op?
- 2.4.5.7. Bent u bekend met de regels dat jongere broers moeten dienen in gebieden waarin oudere broers nog niet gediend hebben?
- 2.4.5.8. Zijn er uitstel-, vrijstelling- of afkoopregelingen?
 - 2.4.5.8.1. Zo ja, hoe worden deze toegepast? Zijn er naast de formele regelingen ook uitzonderingen mogelijk? Hoe is de praktijk?
 - 2.4.5.8.2. Welke documenten moet iemand overleggen om uitstel van militaire dienst aan te kunnen tonen?
- 2.4.5.9. Is dienstplichtweigering en/of desertie wettelijk strafbaar? Wordt in de praktijk een dienstplichtige vervolgd als hij de dienstplicht weigert en bij desertie?
- 2.4.5.10. Wat zijn in de praktijk de opgelegde straffen? Indien een boete wordt opgelegd, wat is hiervan de hoogte en komt de straf/ dienstplicht te vervallen na het betalen van de boete.
- 2.4.5.11. Voeren de autoriteiten een actief opsporings- en vervolgingsbeleid tegen dienstweigeraars en deserteurs?
- 2.4.5.12. Is in geval van strafrechtelijke vervolging op grond van dienstweigering of desertie sprake van een onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van de straf wegens ras, religie, nationaliteit, lidmaatschap van een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging?
- 2.4.5.13. Is dienstweigering mogelijk in het geval van religieuze bezwaren?
 - 2.4.5.13.1. Zo ja, voor welke groep(en) geldt dat en waar bestaat dat uit?
- 2.4.5.14. Voor zover van toepassing wordt u verzocht de bepalingen, voorwaarden en daadwerkelijke toepassing/uitvoering in praktijk van regelingen voor gewetensbezwaren en/of regelingen voor het vervullen van een niet-militaire dienstplicht weer te geven.
- 2.4.5.15. Worden Gülenverdachten wiens paspoort is geannuleerd en die hun nationaliteit hebben verloren of op een 'zwarte lijst' staan toch als dienstplichtige opgeroepen om hun dienstplicht te vervullen? Zo ja, hebben deze personen de mogelijkheid om hun dienstplicht af te kopen? Indien dit niet mogelijk is, zijn er gevallen bekend dat deze dienstplichtigen, eenmaal in militaire dienst problemen ondervinden vanwege hun (vermeende) Gülenlidmaatschap of betrokkenheid?
- 2.4.5.16. Worden dienstplichtige Koerdische Turken ingezet in Zuidoost-Turkije? Zo ja, wordt van hen verlangd hier te vechten?
- 2.4.5.17. Zo ja, kunnen dienstplichtigen daar bezwaar tegen indienen of is inzet elders mogelijk?
- 2.4.5.18. Wat is de bestraffing, indien Koerdische Turken zich verzetten tegen de dienstplicht op die grond of op grond daarvan deserteren?
- 2.4.5.19. Verloopt inzet van dienstplichtigen in bepaalde regio's volgens een bepaald systeem en zo ja, op welke criteria is deze inzet gebaseerd?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
21 maart 2019

Ons kenmerk
2544061

3. Vluchtelingen en ontheemden

3.1. Ontheemden- en vluchtelingenstroom

3.2. Opvang in de regio

3.3. *Activiteiten internationale organisaties*

- 3.3.1. Kunt u aangeven wat het standpunt is van de UNHCR t.a.v. terugkeer van afgewezen asielzoekers uit Turkije?

3.4. *Terugkeer*

- 3.4.1. Zijn er gevallen bekend waarin Turken die (gedwongen) terugkeren bij aankomst door de autoriteiten worden mishandeld? Zo ja, wat was hun behandeling? Wordt iedereen die terugkeert ondervraagd en/of gecontroleerd bij terugkeer?
- 3.4.2. Zijn er leden van specifieke groepen die bij terugkeer meer risico lopen om mishandeld te worden dan leden van andere groepen en zo ja, voor welke groepen geldt dat? Maakt het hierbij uit welk soort document iemand bij zich heeft bij terugkeer?
- 3.4.3. Kunt u een nadere beschrijving geven van de praktische gang van zaken bij het aanvragen van de Turkse nationaliteit door Oeigoeren in Turkije, waarbij Turkije mogelijk als verblijfsalternatief kan dienen?
- 3.4.4. Zijn er gevallen bekend van terugzending van Oeigoeren naar China?
- 3.4.5. Kunnen Oeigoeren in Turkije asiel aanvragen, ander verblijf op humanitaire gronden of verblijf op grond van een specifieke regeling die geldt voor Oeigoeren?
- 3.4.6. Wat is hun positie in Turkije qua werkgelegenheid, huisvesting, gezondheidszorg en scholing, zowel gedurende de periode dat zij verblijf hebben aangevraagd als nadat zij in het bezit van een verblijfsvergunning zijn gesteld?
- 3.4.7. Inzake Oeigoeren die eerder in Turkije verbleven en die naar Turkije terugkeren: Worden zij wedertoegelaten tot Turkije? Is het voor Oeigoeren die verblijf in Turkije hebben nog steeds mogelijk ook de Turkse nationaliteit te krijgen?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
21 maart 2019

Ons kenmerk
2544061

Indien u vragen heeft over bovengenoemde aandachtspunten kunt u contact opnemen met Team Onderzoek en Expertise Land en Taal.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

